

Nr 166

Av herrar Skagerlund och Axelson, om inrättande av kommunalråd.

(Lika lydande med motion nr 174 i Andra kammaren)

Genom beslut av statsmakterna angående översyn av rikets indelning i borgerliga primärkommuner har riktlinjer angetts för en utveckling mot större kommunala enheter.

Under 1970-talet förväntas att många sammanläggningar skall ske och antalet kommuner reduceras. Huvudprincipen är att till lämpliga, nya kommuner skall sammanföras näringsgeografiskt sammanhängande regioner med ett befolkningsunderlag av minst 8 000 innevånare år 1975.

Reformen syftar till en allmän förbättring och större jämlikhet i fråga om förutsättningarna att hålla en kommunalt god standard. En allmän höjning av den kommunala standarden bör aktualisera möjligheten att öka kommunernas befogenheter på vissa områden och även ge rum för en minskning av det statliga inflytandet över den kommunala verksamheten.

Som ett av argumenten mot kommunsammanslagning har anförts att medborgarnas inflytande minskar bl. a. genom att många kommunala förtroendemän försvinner. Enligt vår mening har dessa förtroendemän bl. a. haft en stor uppgift som kontaktmän mellan de kommunala instanserna och innevånarna i sin hemort inom kommunen. När val i storkommuner kommer att förrättas finnes stora risker att minskningen framför allt kommer att gå ut över de befolkningsfattiga delarna av den nya kommunen. I en del fall kan resultatet bli att vissa mindre, nuvarande kommuner inte kommer att få mer än en eller två ledamöter i den blivande storkommunens fullmäktigeförsamling.

Det är sannolikt att just dessa framtidsvyer för små kommuner — att bli praktiskt taget helt utan inflytande — bidrager till att öka tveksamheten inför en sammanslagning.

Reduceringen av antalet kommuner och förtroendevalda sker i en tid då medborgarna ställer allt större krav på medinflytande. Svårigheterna att upprätta och finna former för den enskildes medinflytande i den samhällsutveckling som kräver stora enheter och hög effektivitet är betydande.

Vi bedömer att det skulle vara värdefullt, framför allt under en över-

gångstid, om det ginge att skapa möjligheter som ledde till att glesbygds-kommunerna blir så väl representerade som möjligt. Detta skulle också bidra till att det kommunala intresset hålles levande.

Möjligheter till ökad representation kan enligt vår mening ges på flera sätt. En väg är att antalet ledamöter i fullmäktige ökas i förhållande till vad som nu är fastställt i kommunallagen 4 kap. 5 §. Denna väg utredes för närvarande av kommunalrättskommittén.

En annan väg är att man väsentligt ökar antalet ledamöter i styrelser och nämnder.

En tredje väg, som vi tror har den största uppgiften när det gäller att öka det kommunala intresset, är att inrätta s. k. kommunalråd. Genom inrättandet av en sådan institution, där de kommunala problemen finge diskuteras av intresserade medborgare, finge man en breddning av det kommunala engagemanget.

Med hänvisning till vad som här anförts föreslås,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att uppdrag måtte ges till exempel kommunalrättskommittén att utreda frågan och komma med förslag om formerna för inrättande av kommunalråd.

Stockholm den 23 januari 1969

Gunnar Skagerlund (fp)

Anders Axelsson (fp)
